

Neuradno prečiščeno besedilo Pravilnika o podeljevanju priznanj Slovenske skupnosti odprte znanosti obsega:

- [Pravilnik o podeljevanju priznanj Slovenske skupnosti odprte znanosti](#)
- [Spremembe in dopolnitve Pravilnika o podeljevanju Pušnikovih priznanj](#)

PRAVILNIK O PODELJEVANJU PUŠNIKOVIH PRIZNANJ

1. člen

(vrste in opis priznanj)

(1) Pušnikova priznanja Slovenske skupnosti odprte znanosti (SSOZ) se podeljujejo posameznikom in posameznicam, skupinam, organizacijskim enotam ali celotnim organizacijam, ki delujejo v Sloveniji ter pri svojem delu na področju odprte znanosti (v obdobju zadnjih treh let od datuma objave razpisa) presegajo zakonska določila in izkazujejo odličnost.

(2) Priznanja so listine, ki se podeljujejo v treh kategorijah:

1. Priznanje za obetavne začetke v odprti znanosti se podeljuje raziskovalcem in raziskovalkam na začetku kariere (do sedem let po doktoratu), ki so izkazali vidne dosežke na področju odprte znanosti.

2. Priznanje za izjemne dosežke v odprti znanosti se podeljuje posameznim raziskovalcem in raziskovalkam ali raziskovalnim skupinam, organizacijskim enotam ali organizacijam z izstopajočim prispevkom k razvoju in uveljavljanju odprte znanosti.

3. Priznanje za podporo odprti znanosti se podeljuje posameznikom in posameznicam, organizacijskim enotam ali celotnim organizacijam v podpornih vlogah (knjižnice, projektne pisarne, pisarne za prenos znanja, podatkovni strokovnjaki, knjižničarji...), ki izredno pomembno prispevajo k razvoju in uresničevanju načel odprte znanosti.

(3) Priznanja se lahko podelijo tako državljanom Republike Slovenije kot tudi tujim državljanom, pod pogojem, da so v obdobju, na katero se priznanje nanaša, opravljali svojo dejavnost na območju Republike Slovenije. Enak pogoj velja za pravne osebe (organizacije), ki morajo imeti sedež ali poslovati na območju Republike Slovenije.

Pri fizičnih osebah se lahko upoštevano koledarsko obdobje upravičeno podaljša v primeru njihove začasne odsotnosti z dela, zlasti zaradi bolezni ali koriščenja materinskega, očetovskega oziroma starševskega dopusta.

(4) Priznanji iz prve in druge točke drugega odstavka tega člena se podelujeta za delovanje na enem ali več izmed naslednjih področij:

- zagotavljanje odprto dostopnih in prosto uporabljivih znanstvenih publikacij, kot so znanstveni članki, objavljeni v znanstvenih revijah in na znanstvenih založniških platformah, znanstvene monografije ter druge vrste recenziranih publikacij, raziskovalni podatki, programska oprema, nastala kot rezultat raziskav, ter druge vrste rezultatov raziskav v digitalni obliki, ki izstopajo po kakovosti, ter spodbujanje njihove ponovne rabe;
- uvedba transparentnih raziskovalnih postopkov in metod, ki prispevajo k izboljšanju kulture deljenja znanstvenih rezultatov;
- prispevek k razvoju podpornih infrastruktur za odprto znanost, zlasti z razvojem spletnih orodij, tehnologij, protokolov, podatkovnih shem, standardov, programske kode ali programske opreme;
- vključevanje zainteresirane javnosti v znanstvenoraziskovalno delo, zlasti z izvajanjem kakovostnega in ustvarjalnega komuniciranja znanosti različnim javnostim in vzpostavljanjem ali krepitevijo aktivnosti in metod občanske znanosti;
- zagotavljanje skladnosti z načeli odprte znanosti pri upravljanju pravic intelektualne lastnine, vključno z uravnoteženjem med varstvom teh pravic in odprtim deljenjem rezultatov raziskav;
- razvoj in deljenje odprtih izobraževalnih gradiv, ki prispevajo k širjenju znanja ter usposabljanju na področju odprte znanosti, kot so odprti učni moduli, video predavanja in interaktivna gradiva, ter prenos teh znanj in kompetenc na druge;
- mentorstvo in spodbujanje novih generacij raziskovalcev za delo po načelih odprte znanosti ter uspešna komunikacija odprto dostopnih znanstvenih spoznanj širši javnosti;
- uveljavljanje drugih naprednih praks odprte znanosti, vključno z uvajanjem predregistracije raziskav, aktivnim sodelovanjem v odprtih recenzijskih postopkih, odprtim inoviranjem in uporabo narativnih življenjepisov;
- ter druga primerljiva področja, ki jih predlagatelj oceni kot ustrezna.

(5) Priznanje iz tretje točke drugega odstavka tega člena se podeljuje za delovanje na enem ali več izmed naslednjih področij:

- razvoj podpornih infrastruktur za odprto znanost, zlasti razvoj ali izboljšava podatkovnih repozitorijev, orodij za ravnanje z raziskovalnimi podatki, spletnih storitev, protokolov, podatkovnih shem, standardov, programske kode ali programske opreme;
- zagon ali aktivno razvijanje pobud na področju odprte znanosti, vključno z vzpostavitvijo revij z odprtimi recenzijskimi postopki ali z vzpostavitvijo odprtih raziskovalnih infrastruktur;

- razvoj ali prispevek k razvoju politik, smernic in meril na institucionalni, nacionalni ali mednarodni ravni, razvoj in deljenje kakovostnih odprtih izobraževalnih gradiv, ki prispevajo k širjenju znanja ter usposabljanju za odprto znanosti, kot so odprti učni moduli, video predavanja in interaktivna gradiva ter prenos pridobljenih kompetenc na druge;
- krepitev zmogljivosti raziskovalcev z organizacijo kakovostnih izobraževanj in usposabljanj za odprto dostopno objavo raziskovalnih rezultatov raziskav in drugih praks odprte znanosti,
- organizacija odmevnih dogodkov za ozaveščanje raziskovalcev o praksah odprte znanosti, ki prispevajo k izboljšanju kulture deljenja znanstvenih rezultatov in presegajo zgolj zakonsko določene obveznosti;
- povezovanje podpornih struktur ter odličnost pri podpori raziskovalcev pri odprtem deljenju rezultatov raziskav, upravljanju pravic intelektualne lastnine, pripravi narativnih življenjepisov, vključevanju zainteresirane javnosti v znanstvenoraziskovalno delo in komuniciranju znanosti;
- ter druga primerljiva področja, ki jih predlagatelj oceni kot ustrezna.

(6) Pušnikova priznanja so poimenovana po mag. Miru Pušniku, slovenskem bibliotekarju, informatiku in raziskovalcu, ki je bil med najpomembnejšimi zagovorniki in spodbujevalci odprte znanosti v Sloveniji.

2. člen

(komisija za podeljevanje priznanj)

(1) Komisija za podeljevanje priznanj je petčlanska. Sestavljajo jo naslednji člani:

- predstavnik oziroma predstavnica področja naravoslovja in tehnike,
- predstavnik oziroma predstavnica področja ved o življenju,
- predstavnik oziroma predstavnica področja družboslovja in humanistike,
- predstavnik oziroma predstavnica gospodarstva (s katerega koli raziskovalnega področja),
- strokovni sodelavec oziroma strokovna sodelavka, ki zastopa SSOZ.

(2) Sestava komisije mora biti spolno uravnotežena. Člani ali članice so lahko tudi strokovnjaki iz tujine. Mandat članov traja največ štiri leta in ga ni mogoče ponoviti.

(3) Kandidate za članstvo v komisiji predlagajo članice ali strokovna telesa SSOZ, imenuje pa jih Skupščina SSOZ najpozneje do dne objave razpisa. Po potrebi se izvede glasovanje skladno s 16. členom Pravil SSOZ.

3. člen

(razpis)

(1) Razpis se do konca marca tekočega leta objavi na spletni strani SSOZ ter se posreduje po elektronski pošti vsem članicam SSOZ in drugim relevantnim deležnikom, zlasti Ministrstvu za visoko šolstvo, znanost in inovacije, Javni agenciji za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije (v nadaljevanju ARIS), Rektorski konferenci Republike Slovenije, Koordinaciji samostojnih raziskovalnih inštitutov Slovenije ter medijem.

(2) Rok za oddajo prijav je od pet do šest mesecev po objavi razpisa.

4. člen

(predlog za podelitev)

(1) Predlog za podelitev lahko poda katerikoli posameznik ali posameznica, skupina, organizacijska enota ali organizacija, razen kandidata ali kandidatke za zadevno vrsto priznanja ter trenutno imenovanih članov komisije in pripadnikov njihovih raziskovalnih skupin. Prejemniki priznanj iz preteklih let niso upravičeni do ponovne nominacije v isti kategoriji.

(2) Predlog mora vsebovati izpolnjen obrazec s strokovno utemeljitvijo predloga. Obrazec vsebuje podatke predlagatelja (posameznika, skupine ali organizacije); navedbo priznanja, za katerega se predlog vlaga; podatke o nominirani osebi, skupini in organizaciji; strokovno utemeljitev predloga; seznam spletnih povezav do relevantnih referenc; izjavo, da je nominirana oseba oziroma odgovorna oseba nominirane skupine ali organizacije seznanjena z nominacijo; podpis predlagatelja oziroma odgovorne osebe skupine ali organizacije, če predlagatelj ni fizična oseba.

(3) Strokovna utemeljitev mora vsebovati kratek opis dosežkov, njihovega vpliva ter uporabnost za druge in ne sme presegati 2000 znakov s presledki.

5. člen

(kriteriji za izbor nagrajencev)

(1) Za prejem priznanja za obetavne začetke v odprti znanosti iz prve točke drugega odstavka prvega člena tega pravilnika se pri ocenjevanju upoštevajo naslednji kriteriji:

- rezultati raziskovalnega dela kandidata oziroma kandidatke izkazujejo visoko kakovost ter so skladni z načeli FAIR, kar pomeni, da so ustrezno opisani, ustrezno dokumentirani, pripravljeni v strojno berljivih formatih ter dostopni prek zaupanja vrednih repozitorijev;
- kandidat oziroma kandidatka pri uporabi praks odprtega raziskovanja izkazuje odličnost, inovativnost in visoko stopnjo skladnosti z načeli odprtega raziskovanja;
- kandidat oziroma kandidatka aktivno spodbuja odprto rabo rezultatov znanstvenih raziskav ter svoje znanje in dobre prakse prenaša na druge raziskovalce, raziskovalne skupine ali deležnike;
- kandidat oziroma kandidatka izkazuje odličnost pri odprtem deljenju rezultatov znanstvenoraziskovalnega dela različnim javnostim ter s tem prispeva k širjenju znanstvenih spoznanj;
- kandidat oziroma kandidatka je mladi doktor oziroma doktorica znanosti, kar pomeni, da od zagovora prvega doktorata ni minilo več kot sedem let, skladno z merili ARIS.

(2) Za prejem priznanja za izjemne dosežke v odprti znanosti iz druge točke drugega odstavka prvega člena tega pravilnika se pri ocenjevanju upoštevajo naslednji kriteriji:

- izkazani izjemni rezultati pri uveljavljanju praks odprte znanosti ter uporaba inovativnih pristopov pri izvajanju odprte znanosti;
- uvajanje in uporaba praks odprte znanosti na raziskovalnih področjih, na katerih te prakse še niso splošno uveljavljene;
- aktivno vključevanje mladih raziskovalcev v učenje in izvajanje praks odprte znanosti;
- dokazi o dejanski ponovni uporabi raziskovalnih podatkov izven prvotnega raziskovalnega konteksta;
- prispevanje k spodbujanju raznolikosti, trajnosti in družbene vključenosti v raziskovalnih procesih;
- uporaba odprtih in participativnih metod pri zasnovi in izvedbi raziskovalnih projektov;
- razvoj novih orodij in tehnologij, kot so programska koda, aplikacije ali druge digitalne rešitve, namenjenih podpori odprtemu raziskovanju, zlasti na področjih, kot so združevanje podatkovnih nizov ali rudarjenje vsebin;
- izvajanje dejavnosti, usmerjenih v razvoj podpornega okolja za odprto raziskovanje, vključno z zagovorništvom ter sodelovanjem v skupnostnih pobudah;
- pomemben prispevek k preoblikovanju raziskovalnega področja v smeri večje preglednosti, ponovljivosti ter odprtosti raziskovalnih postopkov;
- izkazovanje stalne zavezanosti širjenju praks odprte znanosti ter krepitvi odprte in vključujoče raziskovalne skupnosti;

- objava raziskovalnih podatkov, opremljenih s popolno spremljevalno dokumentacijo, vključno z ustreznimi anotacijami;
- pogosta uporaba podatkov v drugih raziskavah ter z njimi povezane znanstvene objave ali patenti.

(3) Za prejem priznanja za podporo odprti znanosti iz tretje točke drugega odstavka prvega člena tega pravilnika se pri ocenjevanju upoštevajo naslednji kriteriji:

- obseg, v katerem je aktivnost posameznika, organizacijske enote ali organizacije prispevala k spremembi raziskovalne kulture ali načina delovanja v določeni organizaciji ali širše v Sloveniji, v smislu odpiranja;
- usklajenost z vrednotami odprte znanosti;
- potencial za napredek znanosti ali prispevek k družbi;
- potencial za spodbujanje raznolikosti in vključevanja;
- trajnostnost aktivnosti;
- možnost prenosa oziroma ponovitve aktivnosti v drugih organizacijskih ali raziskovalnih kontekstih;
- izkazan vpliv na posameznike, organizacije ali skupnosti, zlasti kot pomemben prispevek k institucionalni reformi razvoja politik, mehanizmov, spodbud in drugih podpornih instrumentov odprte znanosti.

6. člen

(izbor nagrajencev ter podelitev priznanj)

(1) Postopek izbire nagrajencev temelji na kvalitativni presoji prispelih vlog, skladno s kriteriji, opisanimi v 5. členu pravilnika, pri presojanju pa se upoštevajo tudi načela mednarodne koalicije CoARA. Pri ocenjevanju se ne uporablja sistema točkovanja.

(2) Komisija odloča z iskanjem konsenza med kvalitativnimi presojami članov in članic. V primeru, da noben kandidat oziroma kandidatka posamezne od treh kategorij ne izpolnjuje določenih kriterijev za posamezno priznanje, skladno s 5. členom pravilnika, se priznanje za to kategorijo v tekočem letu ne podeli.

(3) Komisija se sestane in izvede izbor najkasneje en mesec po zaključku razpisa iz 3. člena tega pravilnika.

(4) Nagrajenci prejmejo listino o priznanju iz drugega odstavka 1. člena, ki jo podpiše predsednik oziroma predsednica SSOZ. V listino se vpiše vrsta priznanja ter ime osebe, skupine ali organizacije, ki je nagrado prejela.

(5) Priznanja se podelijo na Dnevu odprte znanosti. O podelitvi so nagrajenci obveščeni vsaj en mesec pred dogodkom.

7. člen

(končna določba)

(1) Pravilnik prične veljati z 28. 1. 2026.

Spremembe in dopolnitve Pravilnika o podeljevanju Pušnikovih priznanj vsebujejo naslednjo končno določbo:

Te Spremembe in dopolnitve Pravilnika o podeljevanju priznanj Slovenske skupnosti odprte znanosti pričnejo veljati z 25. 3. 2026.